

Gebruik van ruwvoerders op biologische varkensbedrijven

Project: Optispeen

Doelstelling: Voorkomen speedip door aanbieden van ruwvoeder in de kraamstal

Organisatie: Inagro

Periode: september 2019 – december 2020

Deze proef was een verkennende studie naar het inschakelen van ruwvoeder in een biologisch varkensbedrijf om de speedip door een beperkte opname van vast voeder na spenen te vermijden. De groei van de biggen die GPS van triticale en veldbonen of maiskuil kregen was echter niet verschillend van de groei in de controlegroep. Ruwvoeder verstrekking bij de drachtige zeugen en zeker het voederen van maiskuil zorgde volgens de varkenshouder voor een besparing op het mengvoederverbruik.

Biggen leren eten

Zowel in de conventionele als in de biologische zeugenhouderij is het cruciaal dat biggen tijdens de lactatieperiode leren om vast voeder op te nemen. Dit is niet alleen bevorderlijk voor de voederopname en prestaties na het spenen maar stimuleert ook de darmontwikkeling wat resulteert in minder verteringsproblemen kort na spenen en de daar op volgende weken.

In de conventionele varkenshouderij wordt er vaak gebruik gemaakt van specifieke voeders voor biggen in de kraamstal die door middel van smaak- en geurstoffen extra aantrekkelijk gemaakt worden, de haalbaarheid van dergelijke voeders voor biologische varkenshouderij is weinig realistisch. Daarom werd in dit project onderzocht of er via het aanbieden van ruwvoeder bij zowel de drachtige zeugen, de lacterende zeugen en de zuigende biggen een alternatief kan geboden worden.

Mogelijkheden van ruwvoerders

Meermaals werd al aangetoond dat door het verstrekken van ruwvoeder het natuurlijk foeragerend gedrag van varkens meer gestimuleerd wordt wat zorgt voor minder stress en dus betere prestaties. Biggen vertonen reeds kort na de geboorte al foerageergedrag. Door eetbaar strooisel-materiaal aan te bieden onder de vorm van ruwvoeder leren de biggen vast voeder op te nemen. Voor de biggen is het ruwvoeder interessant en eetbaar materiaal dat ook voor de zeugen eetbaar is. Bij de keuze van het juiste ruwvoeder kan dit een nutritionele bijdrage leveren aan het

rantsoen van de zeug naast het standaard krachtvoeder. Bijkomend voordeel bij het gebruiken van ingekuilde ruwvoerders is dat deze algemeen een lage pH hebben en van nature een aantal organische zuren bevatten waarvoor beschreven is dat ze bijzonder gunstig zijn voor de darmgezondheid en ontwikkeling van biggen. Ook voor zeugen kan ingekuild ruwvoeder een nutritionele meerwaarde bieden wanneer de juiste soorten ruwvoerders met voldoende hoog eiwit- en energiegehalte gekozen worden, zo kunnen zeugen een aanzienlijk aandeel van hun energie halen uit fermentatie van vezels in de dikke darm. Dit impliceert dat zelfs vezelrijke ruwvoerders interessant zijn voor zowel drachtige als lacterende zeugen.

Varkenshouders die eigen gronden biologisch willen uitbaten voor de voedervoorziening zullen niet ontkomen aan het inschakelen van vlinderbloemigen in de teeltrotatie voor de aanbreng van stikstof in het systeem. Vlinderbloemigen kunnen daarbij een waardevolle eiwitrijke component vormen in het rantsoen voor varkens. Mengteelten van graan met veldbonen en erwten kunnen een energie- en eiwitrijk voeder opleveren en het aandeel soja in de rantsoenen voor een deel vervangen.

Figuur 1: Een voordroogkuil van grasklaver met kruiden of mais met stokslabonen zijn voorbeelden van ruwvoerders die kunnen bijdragen aan de eiwitvoorziening van biologische varkens.

Proef met ruwvoerders in de kraamstal

Op een biologisch varkensbedrijf werden twee ruwvoerders geëvalueerd bij drachtige zeugen en daarna bij de zeugen en de biggen in de kraamstal. In totaal werden 65 zeugen met hun biggen opgevolgd in de proef waarvan de helft ruwvoeder kregen in de kraamstal. De biggen werden elke 2 weken gewogen tot 2 weken na spenen. Er werden 2 ruwvoerders opgenomen in de proef: gehele plant silage

(GPS) van tritcale met veldbonen en snijmaiskuil, die door de varkenshouder op eigen grond werden geteeld. Deze voeders werden voor de groeiopvolging in de kraamstal al ter beschikking gesteld aan de drachtige zeugen in de groepshuisvesting. De ruwvoerders op het bedrijf zijn verpakt in ronde balen van een 600 kg, deze balen worden aan de drachtige zeugen aangeboden in een ruif. Ze namen hier ongeveer 3 kg vers product per dag van op.

Figuur 2: Het ruwvoeder in de proef was verpakt in ronde balen die op zijn geheel aan de drachtige zeugen in een ruif werden aangeboden

Na het werpen werden de biggen individueel gewogen door de veehouder en werd het ruwvoeder ter beschikking gesteld aan de zeug en de biggen in het kraamhok. Elke morgen werd een hoop van ongeveer 2 kg ruwvoeder aan-

gebracht naast de voederbak met mengvoeder. Ook na het spenen kregen de biggen nog ruwvoeder aangeboden.

Figuur 3: In de kraamstal kregen de biggen het ruwvoeder naast de krachtvoederbak aangeboden, in de biggenbatterij aten de biggen het ruwvoeder uit een voederbak.

Bevindingen

Beide ruwvoerders werden eerst gevoederd aan de drachtige zeugen die er gretig van aten. Het is wel duidelijk dat er wat selectie is, zeker voor de GPS waarbij het vezelrijkste materiaal rond de ruif achterblijft. Dit was minder het geval voor de maiskuil die aan de drachtige zeugen werd gevoederd wat te verwachten is als de voederwaarden van beide ruwvoerders worden vergeleken. De GPS was een zeer vezelrijk product met een veel hoger ruwe celstofgehalte. Bij het voederen van de maiskuil aan de drachtige zeugen kon de varkenshouder duidelijk merken dat er minder mengvoeder moest worden gevoederd. Door het hoge zetmeelgehalte en het lagere ruwe celstofgehalte heeft dit voeder uiteraard een veel hogere voederwaarde.

In de kraamstal waren de biggen gretig met het voeder in de weer en selecteerden voornamelijk de zaadjes uit het

ruwvoeder. De groeiopvolging bij de biggen leverde echter voor beide ruwvoerders geen verschil op in groei tussen de biggen in de proefgroep die ruwvoerders aangeboden kregen in vergelijking met de biggen in de controlegroep. Wellicht is de keuze voor een ingekuuld voeder met een hogere energiedensiteit meer aangewezen. Hoewel het aanbieden van het ruwvoeder tijdens de eerste 8 weken van de biggen in deze proef geen effect had op de groei kan niet worden uitgesloten dat er mogelijk wel effecten zijn op langere termijn. Recent onderzoek heeft aangetoond dat de tandontwikkeling bij biggen die vezelrijk materiaal krijgen aangeboden beter is. Bij varkens die enkel voeder in de vorm van meel of pellets krijgen, komen verechting van de maagwand en maagzweren courant voor, in tegenstelling tot varkens die ook ruwvoerders krijgen aangeboden. Dat zijn zaken die niet onmiddellijk een effect hebben op groei maar wel op dierenwelzijn en -gezondheid op langere termijn.

Meer details over de resultaten van deze proef kan je terugvinden in het [technisch verslag!](#)

Contactpersoon: An Cools
Tel: 051 14 03 19
E-mail: an.cools@inagro.be

